

PRAWO CYWILNE ZBIÓR PRZEPISÓW

2022

Stan prawny na 20 czerwca 2022 r.

Kodeks cywilny

Kodeks rodzinny i opiekuńczy

Księgi wieczyste i hipoteka

Kodeks postępowania cywilnego

Prawo prywatne międzynarodowe

Prawo o aktach stanu cywilnego

Koszty sądowe w sprawach cywilnych

PRAWO CYWILNE ZBIÓR PRZEPISÓW

2022

Stan prawny na 20 czerwca 2022 r.

Kodeks cywilny

Kodeks rodzinny i opiekuńczy

Księgi wieczyste i hipoteka

Kodeks postępowania cywilnego

Prawo prywatne międzynarodowe

Prawo o aktach stanu cywilnego

Koszty sądowe w sprawach cywilnych

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 20 czerwca 2022 r.

Wydawca
Małgorzata Stańczak

Redaktor prowadzący
Joanna Ołówek

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

Tytuły umieszczone nad jednostkami redakcyjnymi i wyróżnione tekstem pogrubionym pochodzą od wydawnictwa i nie są częścią aktu normatywnego.

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2022

ISBN 978-83-8286-665-0
59. wydanie

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

UWZGLĘDNA ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

KODEKS CYWILNY:

- 30 czerwca 2022 r.** – ustawa z 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2459)

KSIĘGI WIECZYSTE I HIPOTEKA:

- 1 lipca 2022 r.** – ustawa z 20 maja 2021 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego oraz Deweloperskim Funduszu Gwarancyjnym (Dz.U. poz. 1177)
- 8 lipca 2022 r.** – ustawa z 7 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 872)
- po upływie 2 lat od dnia ogłoszenia** – ustawa z 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz ustawy o przetwarzaniu informacji kryminalnych (druk sejmowy nr 2203; oczekuje na podpis Prezydenta RP)

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO:

- 24 lutego 2022 r.** – ustawa z 8 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 830)
- 26 lutego 2022 r.** – ustawa z 27 stycznia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. poz. 366)
- 28 lutego 2022 r.** – wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 23 lutego 2022 r., P 10/19 (Dz.U. poz. 480)
- 26 maja 2022 r.** – ustawa z 7 kwietnia 2022 r. o wyrobach medycznych (Dz.U. poz. 974)
- 24 czerwca 2022 r.** – ustawa z 7 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. poz. 1098)
- 30 czerwca 2022 r.** – ustawa z 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2459)
- 1 lipca 2022 r.** – ustawa z 20 maja 2021 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego oraz Deweloperskim Funduszu Gwarancyjnym (Dz.U. poz. 1177)
- 1 września 2022 r.** – ustawa z 8 czerwca 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu automatyzacji załatwiania niektórych spraw przez Krajową Administrację Skarbową (druk sejmowy nr 2138; oczekuje na publikację w Dz.U.)
- 13 października 2022 r.** – ustawa z 9 lutego 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 807)
- 18 kwietnia 2026 r.** – ustawa z 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1634)
- z dniem wdrożenia rozwiązań technicznych** – ustawa z 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 569 ze zm.)

UWZGLĘDNIĄ ZMIANY WCHODZĄCE W ŻYCIE Z DNIEM:

PRAWO O AKTACH STANU CYWILNEGO:

- 1 stycznia 2023 r.** – ustawa z 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 569 ze zm.)
- z dniem wdrożenia rozwiązań technicznych** – ustawa z 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dowodach osobistych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1978 ze zm.)
- z dniem wdrożenia rozwiązań technicznych** – ustawa z 27 stycznia 2022 r. o dokumentach paszportowych (Dz.U. poz. 350)

KOSZTY SĄDOWE W SPRAWACH CYWILNYCH:

- 27 maja 2022 r.** – obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 7 kwietnia 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. poz. 1125)

Spis treści

KODEKS CYWILNY

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny	27
KSIĘGA PIERWSZA. CZĘŚĆ OGÓLNA	27
Tytuł I. Przepisy wstępne	27
Tytuł II. Osoby.....	28
Dział I. Osoby fizyczne.....	28
Rozdział I. Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych	28
Rozdział II. Miejsce zamieszkania.....	31
Rozdział III. Uznanie za zmarłego	32
Dział II. Osoby prawne	33
Dział III. Przedsiębiorcy i ich oznaczenia	36
Tytuł III. Mienie	37
Tytuł IV. Czynności prawne	41
Dział I. Przepisy ogólne	41
Dział II. Zawarcie umowy.....	43
Dział III. Forma czynności prawnych.....	47
Dział IV. Wady oświadczenia woli	50
Dział V. Warunek	52
Dział VI. Przedstawicielstwo	53
Rozdział I. Przepisy ogólne	53
Rozdział II. Pełnomocnictwo	53
Rozdział III. Prokura.....	55
Tytuł V. Termin.....	57
Tytuł VI. Przedawnienie roszczeń	58
KSIĘGA DRUGA. WŁASNOŚĆ I INNE PRAWA RZECZOWE	61
Tytuł I. Własność	61
Dział I. Przepisy ogólne.....	61
Dział II. Treść i wykonywanie własności	62

Dział III. Nabycie i utrata własności	64
Rozdział I. Przeniesienie własności	64
Rozdział II. Zasiedzenie	66
Rozdział III. Inne wypadki nabycia i utraty własności	67
Dział IV. Współwłasność	70
Dział V. Ochrona własności	74
Tytuł II. Użytkowanie wieczyste	76
Tytuł III. Prawa rzeczowe ograniczone	79
Dział I. Przepisy ogólne	79
Dział II. Użytkowanie	80
Rozdział I. Przepisy ogólne	80
Rozdział II. Użytkowanie przez osoby fizyczne	82
Rozdział III. Użytkowanie przez rolnicze spółdzielnie produkcyjne	83
Rozdział IV. Inne wypadki użytkowania	85
Dział III. Służebności	85
Rozdział I. Służebności gruntowe	85
Rozdział II. Służebności osobiste	87
Rozdział III. Służebność przesyłu	88
Dział IV. Zastaw	89
Rozdział I. Zastaw na rzeczach ruchomych	89
Rozdział II. Zastaw na prawach	92
Tytuł IV. Posiadanie	94
KSIĘGA TRZECIA. ZOBOWIĄZANIA	96
Tytuł I. Przepisy ogólne	96
Tytuł II. Wielość dłużników albo wierzycieli	100
Dział I. Zobowiązania solidarne	100
Dział II. Zobowiązania podzielne i niepodzielne	102
Tytuł III. Ogólne przepisy o zobowiązaniach umownych	103
Tytuł IV. (<i>uchylony</i>)	110
Tytuł V. Bezpodstawne wzbogacenie	110
Tytuł VI. Czyny niedozwolone	111
Tytuł VI ¹ . Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny	119
Tytuł VII. Wykonanie zobowiązań i skutki ich niewykonania	121
Dział I. Wykonanie zobowiązań	121
Dział II. Skutki niewykonania zobowiązań	125
Dział III. Wykonanie i skutki niewykonania zobowiązań z umów wzajemnych	129
Tytuł VIII. Potrącenie, odnowienie, zwolnienie z długu	132
Tytuł IX. Zmiana wierzyciela lub dłużnika	133
Dział I. Zmiana wierzyciela	133
Dział II. Zmiana dłużnika	135

Tytuł X. Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika	137
Tytuł XI. Sprzedaż	138
Dział I. Przepisy ogólne.....	138
Dział II. Rękojmia za wady	143
Dział II ¹ . Roszczenie sprzedawcy w związku z wadliwością rzeczy sprzedanej	152
Dział III. Gwarancja przy sprzedaży	153
Dział IV. Szczególne rodzaje sprzedaży.....	156
Rozdział I. Sprzedaż na raty	156
Rozdział II. Zastrzeżenie własności rzeczy sprzedanej. Sprzedaż na próbę	157
Rozdział III. Prawo odkupu	158
Rozdział IV. Prawo pierwokupu	158
Tytuł XII. Zamiana	160
Tytuł XIII. Dostawa	160
Tytuł XIV. Kontraktacja	162
Tytuł XV. Umowa o dzieło	164
Tytuł XVI. Umowa o roboty budowlane	168
Tytuł XVII. Najem i dzierżawa	172
Dział I. Najem	172
Rozdział I. Przepisy ogólne	172
Rozdział II. Najem lokalu	176
Dział II. Dzierżawa	179
Tytuł XVII ¹ . Umowa leasingu.....	181
Tytuł XVIII. Użyczenie.....	185
Tytuł XIX. Pożyczka	186
Tytuł XX. Umowa rachunku bankowego.....	187
Tytuł XXI. Zlecenie.....	189
Tytuł XXII. Prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia.....	192
Tytuł XXIII. Umowa agencyjna	193
Tytuł XXIV. Umowa komisju	199
Tytuł XXV. Umowa przewozu	201
Dział I. Przepisy ogólne.....	201
Dział II. Przewóz osób.....	201
Dział III. Przewóz rzeczy	202
Tytuł XXVI. Umowa spedycji.....	205
Tytuł XXVII. Umowa ubezpieczenia.....	207
Dział I. Przepisy ogólne.....	207
Dział II. Ubezpieczenia majątkowe	212
Dział III. Ubezpieczenia osobowe	215
Tytuł XXVIII. Przechowanie	216

Tytuł XXIX. Odpowiedzialność, prawo zastawu i przedawnienie roszczeń utrzymujących hotele i podobne zakłady	218
Tytuł XXX. Umowa składu	220
Tytuł XXXI. Spółka	223
Tytuł XXXII. Poręczenie	226
Tytuł XXXIII. Darowizna	228
Tytuł XXXIII ¹ . Przekazanie nieruchomości	231
Tytuł XXXIV. Renta i dożywocie	231
Dział I. Renta	231
Dział II. Dożywocie	232
Tytuł XXXV. Ugoda	234
Tytuł XXXVI. Przymierzenie publiczne	234
Tytuł XXXVII. Przekaz i papiery wartościowe	235
Dział I. Przekaz	235
Dział II. Papiery wartościowe	236
KSIEGA CZWARTA. SPADKI	238
Tytuł I. Przepisy ogólne	238
Tytuł II. Dziedziczenie ustawowe	240
Tytuł III. Rozrządzenia na wypadek śmierci	243
Dział I. Testament	243
Rozdział I. Przepisy ogólne	243
Rozdział II. Forma testamentu	244
Oddział 1. Testamenty zwykłe	244
Oddział 2. Testamenty szczególne	245
Oddział 3. Przepisy wspólne dla testamentów zwykłych i szczególnych	246
Dział II. Powołanie spadkobiercy	246
Dział III. Zapis i polecenie	248
Rozdział I. Zapis zwykły	248
Rozdział II. Zapis windykacyjny	250
Rozdział III. Polecenie	251
Dział IV. Wykonawca testamentu	252
Tytuł IV. Zachowek	253
Tytuł V. Przyjęcie i odrzucenie spadku	257
Tytuł VI. Stwierdzenie nabycia spadku lub przedmiotu zapisu windykacyjnego, poświęcenie dziedziczenia i ochrona spadkobiercy	260
Tytuł VII. Odpowiedzialność za długi spadkowe	261
Tytuł VIII. Wspólność majątku spadkowego i dział spadku	264
Tytuł IX. Umowy dotyczące spadku	267
Tytuł X. Przepisy szczególne o dziedziczeniu gospodarstw rolnych	269

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające	
Kodeks cywilny	273
Rozdział I. Przepisy ogólne.....	273
Rozdział II. Zmiany w przepisach obowiązujących.....	277
Rozdział III. Przepisy przechodnie.....	280
Skorowidz	289

KODEKS RODZINNY I OPIEKUŃCZY

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy	315
Tytuł I. Małżeństwo.....	315
Dział I. Zawarcie małżeństwa.....	315
Dział II. Prawa i obowiązki małżonków.....	321
Dział III. Małżeńskie ustroje majątkowe.....	323
Rozdział I. Ustawowy ustrój majątkowy.....	323
Rozdział II. Umowne ustroje majątkowe.....	328
Oddział 1. Przepisy ogólne.....	328
Oddział 2. Wspólność majątkowa.....	328
Oddział 3. Rozdzielność majątkowa.....	329
Oddział 4. Rozdzielność majątkowa z wyrównaniem dorobków.....	329
Rozdział III. Przymusowy ustrój majątkowy.....	330
Dział IV. Ustanie małżeństwa.....	331
Dział V. Separacja.....	334
Tytuł II. Pokrewieństwo i powinowactwo.....	335
Dział I. Przepisy ogólne.....	335
Dział Ia. Rodzice i dzieci.....	335
Rozdział I. Pochodzenie dziecka.....	335
Oddział 1. Macierzyństwo.....	335
Oddział 2. Ojcostwo.....	338
Rozdział II. Stosunki między rodzicami a dziećmi.....	345
Oddział 1. Przepisy ogólne.....	345
Oddział 2. Władza rodzicielska.....	347
Oddział 2a. Piecza zastępcza.....	354
Oddział 3. Kontakty z dzieckiem.....	356
Dział II. Przynależność.....	357
Dział III. Obowiązek alimentacyjny.....	363
Tytuł III. Opieka i kuratela.....	367
Dział I. Opieka nad małoletnim.....	367

Rozdział I. Ustanowienie opieki	367
Rozdział II. Sprawowanie opieki	369
Rozdział III. Nadzór nad sprawowaniem opieki	371
Rozdział IV. Zwolnienie opiekuna i ustanie opieki	371
Dział II. Opieka nad ubezwłasnowolnionym całkowicie	372
Dział III. Kuratela	373
Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Przepisy wprowadzające	
Kodeks rodzinny i opiekuńczy	375
Rozdział I. Przepisy ogólne	375
Rozdział II. Zmiany w przepisach obowiązujących	376
Rozdział III. Przepisy przejściowe	376
Przepis końcowy	378
Skorowidz	379

KSIĘGI WIECZyste I HIPOTEKA

Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece	391
Dział I. Księgi wieczyste	391
Rozdział 1. Przepisy o prawach jawnych z księgi wieczystej	391
Rozdział 2. Ustrój ksiąg wieczystych i postępowanie	397
Rozdział 3. (<i>uchylony</i>)	406
Dział II. Hipoteka	406
Rozdział 1. Hipoteka w ogólności	406
Oddział 1. Przepisy ogólne	406
Oddział 2. Przeniesienie wierzytelności hipotecznej	411
Oddział 3. Zakres obciążenia hipoteką i ochrona hipoteki	412
Oddział 4. Wygaśnięcie hipoteki	413
Oddział 5. Rozporządzanie opróżnionym miejscem hipotecznym	415
Rozdział 2. (<i>uchylony</i>)	417
Rozdział 2 ¹ . Hipoteka na wierzytelności hipotecznej	417
Rozdział 3. Hipoteka przymusowa	418
Dział III. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe	419
Skorowidz	423

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.....	433
Tytuł wstępny. Przepisy ogólne	433
CZĘŚĆ PIERWSZA. POSTĘPOWANIE ROZPOZNAWCZE	437
Księga pierwsza. Proces	437
Tytuł I. Sąd	437
Dział I. Właściwość sądu	437
Przepis wstępny.....	437
Rozdział 1. Właściwość rzeczowa	437
Oddział 1. Podstawy właściwości.....	437
Oddział 2. Wartość przedmiotu sporu	439
Rozdział 2. Właściwość miejscowa	440
Oddział 1. Właściwość ogólna	440
Oddział 2. Właściwość przemienne	441
Oddział 3. Właściwość wyłączna	443
Oddział 4. Przepisy szczególne.....	444
Dział II. Skład sądu.....	445
Dział III. Wyłączenie sędziego	447
Tytuł II. Prokurator.....	450
Tytuł III. Organizacje pozarządowe	451
Tytuł IIIa. Państwowa Inspekcja Pracy	452
Tytuł IIIb. Powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów.....	452
Tytuł IIIc. Podmioty uprawnione do udziału w postępowaniu na podstawie odrębnych przepisów	453
Tytuł IV. Strony	453
Dział I. Zdolność sądowa i procesowa.....	453
Dział II. Współuczestnictwo w sporze	455
Dział III. Interwencja główna i uboczna	456
Dział IV. Przyzpoznanie.....	458
Dział V. Pełnomocnicy procesowi	458
Tytuł V. Koszty procesu.....	462
Dział I. Zwrot kosztów procesu	462
Dział II. Pomoc prawna z urzędu	467
Tytuł VI. Postępowanie	473
Dział I. Przepisy ogólne o czynnościach procesowych.....	473
Rozdział 1. Pisma procesowe	473
Rozdział 2. Doręczenia	480
Rozdział 3. Posiedzenia sądowe	488
Rozdział 4. Terminy	494
Rozdział 5. Uchybienie i przywrócenie terminu	494

Rozdział 6. Zawieszenie postępowania	496
Dział II. Postępowanie przed sądami pierwszej instancji	501
Rozdział 1. Mediacja i postępowanie pojednawcze	501
Oddział 1. Mediacja	501
Oddział 2. Postępowanie pojednawcze	506
Rozdział 2. Pozew	507
Rozdział 2a. Organizacja postępowania	514
Rozdział 3. Rozprawa	519
Dział III. Dowody	525
Rozdział 1. Przedmiot i ocena dowodów	525
Rozdział 2. Postępowanie dowodowe	526
Oddział 1. Przepisy ogólne	526
Oddział 2. Dokumenty	529
Oddział 3. Zeznania świadków	532
Oddział 4. Opinia biegłych	536
Oddział 5. Oględziny	539
Oddział 6. Przesłuchanie stron	540
Oddział 7. Inne środki dowodowe	541
Rozdział 3. Zabezpieczenie dowodów	542
Dział IV. Orzeczenia	543
Rozdział 1. Wyroki	543
Oddział 1. Wydanie wyroku	543
Oddział 2. Natychmiastowa wykonalność wyroków	549
Oddział 3. Wyroki zaoczne	550
Oddział 4. Sprostowanie, uzupełnienie i wykładnia wyroków	553
Rozdział 1a. Nakazy zapłaty	555
Rozdział 2. Postanowienia sądu	555
Rozdział 3. Prawomocność orzeczeń	557
Dział V. Środki odwoławcze	558
Rozdział 1. Apelacja	558
Rozdział 1 ¹ . (<i>uchylony</i>)	567
Rozdział 2. Zażalenie	568
Dział Va. Skarga kasacyjna	572
Dział Vb. Skarga na orzeczenie referendarza sądowego	577
Dział VI. Wznowienie postępowania	579
Dział VII. (<i>uchylony</i>)	582
Dział VIII. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	583
Tytuł VII. Postępowania odrębne	586
Dział I. Postępowanie w sprawach małżeńskich	586
Rozdział 1. Przepisy ogólne	586
Rozdział 2. Sprawy o rozwód i o separację	587
Rozdział 3. Inne sprawy	590

Dział II. Postępowanie w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi	591
Dział IIa. Postępowanie w sprawach gospodarczych	594
Dział III. Postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	598
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	598
Rozdział 2. Postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy	604
Rozdział 3. Postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych	606
Dział IV. Postępowanie w sprawach o naruszenie posiadania.....	610
Dział IVa. Postępowanie w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów oraz w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową	611
Rozdział 1–2. (<i>uchylone</i>).....	611
Dział IVb. (<i>uchylony</i>).....	617
Dział IVc. Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji energetyki	617
Dział IVd. Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji telekomunikacji i poczty.....	619
Dział IVe. Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji transportu kolejowego	622
Dział IVf. Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji rynku wodno-kanalizacyjnego	624
Dział IVg. Postępowanie w sprawach własności intelektualnej	626
Rozdział 1. Przepisy ogólne	626
Rozdział 2. Zabezpieczenie środka dowodowego	628
Rozdział 3. Wyjawienie lub wydanie środka dowodowego	630
Rozdział 4. Wezwanie do udzielenia informacji	632
Rozdział 5. Powództwa szczególne	635
Dział V. Postępowanie nakazowe i upominawcze	637
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	637
Rozdział 2. Postępowanie nakazowe.....	639
Rozdział 3. Postępowanie upominawcze.....	642
Dział VI. Postępowanie uproszczone	643
Dział VII. Europejskie postępowania w sprawach transgranicznych	647
Rozdział 1. Europejskie postępowanie nakazowe	647
Rozdział 2. Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń	648
Dział VIII. Postępowania elektroniczne	650
Rozdział 1. Elektroniczne postępowanie upominawcze	650
Księga druga. Postępowanie nieprocesowe	653
Tytuł I. Przepisy ogólne.....	653
Tytuł II. Przepisy dla poszczególnych rodzajów spraw.....	660

Dział I. Sprawy z zakresu prawa osobowego.....	660
Rozdział 1. Uznanie za zmarłego i stwierdzenie zgonu.....	660
Oddział 1. Postępowanie o uznanie za zmarłego.....	660
Oddział 2. Postępowanie o stwierdzenie zgonu.....	662
Oddział 3. Uchylenie postanowień orzekających uznanie za zmarłego lub stwierdzenie zgonu.....	662
Rozdział 2. Ubezwłasnowolnienie.....	663
Oddział 1. Przepisy ogólne.....	663
Oddział 2. Doradca tymczasowy.....	665
Oddział 3. Postępowanie.....	666
Dział Ia. Sprawy o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.....	668
Dział II. Sprawy z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli.....	671
Rozdział 1. Sprawy małżeńskie.....	671
Rozdział 2. Inne sprawy rodzinne oraz sprawy opiekuńcze.....	674
Oddział 1. Przepisy ogólne.....	674
Oddział 2. Sprawy z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi.....	678
Oddział 3. Sprawy o przysposobienie.....	683
Oddział 4. Sprawy z zakresu opieki.....	685
Oddział 5. Sprawy o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką.....	687
Oddział 6. Sprawy dotyczące wykonywania kontaktów z dzieckiem.....	692
Rozdział 3. Sprawy z zakresu kurateli.....	694
Dział III. Sprawy z zakresu prawa rzeczowego.....	696
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	696
Rozdział 2. Stwierdzenie zasiedzenia.....	696
Rozdział 2a. Przepadek rzeczy.....	697
Oddział 1. Przepadek rzeczy na podstawie prawa celnego.....	697
Oddział 2. Przepadek pojazdów.....	698
Rozdział 3. Zarząd związany ze współwłasnością i użytkowaniem.....	698
Rozdział 4. Zniesienie współwłasności.....	699
Rozdział 5. Ustanowienie drogi koniecznej i służebności przesyłu.....	701
Rozdział 6. Postępowanie wieczystoksięgowe.....	702
Dział IV. Sprawy z zakresu prawa spadkowego.....	706
Przepisy wstępne.....	706
<i>(oznaczenie rozdziału 1 i tytuł oraz oznaczenie oddziału 1 i tytuł – uchyłone)</i>	707

Rozdział 1. Zabezpieczenie spadku, wykaz inwentarza i spis inwentarza	707
Rozdział 2. Przyjęcie lub odrzucenie spadku	713
Rozdział 3. Ogłoszenie testamentu	714
(oznaczenie rozdziału 2 i tytuł tego rozdziału – uchylone)	715
Rozdział 4. Wyjawienie przedmiotów spadkowych	716
Rozdział 5. Przesłuchanie świadków testamentu ustnego	717
Rozdział 6. Sprawy dotyczące wykonawcy testamentu	718
Rozdział 6a. Sprawy dotyczące zarządu sukcesyjnego	718
Rozdział 7. Zarząd spadku nieobjętego	719
Rozdział 8. Stwierdzenie nabycia spadku i przedmiotu zapisu windykacyjnego	720
Rozdział 9. Dział spadku	723
Rozdział 10. Inne sprawy spadkowe	725
Dział IVa. Sprawy z zakresu przepisów o przedsiębiorstwach państwowych i o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego	725
Dział IVb. Sprawy z zakresu prawa pracy	727
Dział V. Sprawy depozytowe	728
Rozdział 1. Złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego	728
Rozdział 2. Zwrot depozytu sądowego składającemu i wydanie depozytu sądowego uprawnionemu	730
Rozdział 3. Postępowanie w sprawach o stwierdzenie likwidacji niepodjętego depozytu	731
Dział VI. Postępowanie rejestrowe	732
Księga trzecia. (uchylona)	736
Księga czwarta. Postępowanie w razie zaginięcia lub zniszczenia akt	736
CZĘŚĆ DRUGA. POSTĘPOWANIE ZABEZPIECZAJĄCE	739
(oznaczenie oraz tytuł księgi pierwszej – uchylone)	739
Tytuł I. Przepisy ogólne	739
Tytuł II. Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych	745
Tytuł III. Inne wypadki zabezpieczenia	751
CZĘŚĆ TRZECIA. POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE	755
Tytuł I. Przepisy ogólne	755
Dział I. Organy egzekucyjne, ich właściwość i postępowanie w ogólności	755
Dział II. Tytuły egzekucyjne i klauzula wykonalności	770
Dział IIa. Zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego	779
Dział IIb. Stwierdzenie wykonalności europejskiego nakazu zapłaty	781
Dział IIc. Zaświadczenie dotyczące orzeczenia wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń	781

Dział II d. Zaświadczenia dotyczące orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach cywilnych i handlowych.....	782
Dział II e. Wyciągi z orzeczeń, ugód i innych tytułów egzekucyjnych w sprawach alimentacyjnych.....	782
Dział II f. Zaświadczenia dotyczące orzeczeń obejmujących środki ochrony w sprawach cywilnych.....	783
Dział III. Wszczęcie egzekucji i dalsze czynności egzekucyjne.....	784
Dział IV. Zawieszenie i umorzenie postępowania.....	795
Dział V. Ograniczenia egzekucji.....	800
Dział VI. Powództwa przeciwegzekucyjne.....	809
Tytuł II. Egzekucja świadczeń pieniężnych.....	811
Dział I. Egzekucja z ruchomości.....	811
Rozdział 1. Zajęcie.....	811
Rozdział 2. Sprzedaż.....	817
Rozdział 3. Sprzedaż w drodze licytacji elektronicznej.....	823
Dział II. Egzekucja z wynagrodzenia za pracę.....	826
Dział III. Egzekucja z rachunków bankowych.....	830
Dział IV. Egzekucja z innych wierzytelności.....	836
Dział IV a. Egzekucja z innych praw majątkowych.....	843
Dział V. Wyjawienie majątku.....	849
Dział VI. Egzekucja z nieruchomości.....	852
Rozdział 1. Przepisy wstępne.....	852
Rozdział 2. Zajęcie.....	853
Rozdział 3. Opis i oszacowanie.....	858
Rozdział 4. Obwieszczenie o licytacji.....	861
Rozdział 5. Warunki licytacyjne.....	864
Rozdział 6. Licytacja.....	866
Rozdział 6 a. Sprzedaż nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej.....	869
Rozdział 7. Przybicie.....	873
Rozdział 8. Przysądzenie własności.....	875
Rozdział 9. Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości oraz użytkowania wieczystego.....	877
Dział VI a. Uproszczona egzekucja z nieruchomości.....	878
Dział VII. Egzekucja ze statków morskich.....	880
Dział VIII. Podział sumy uzyskanej z egzekucji.....	882
Rozdział 1. Przepisy ogólne.....	882
Rozdział 2. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z wynagrodzenia za pracę.....	886
Rozdział 3. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z ruchomości, wierzytelności i innych praw majątkowych.....	887
Rozdział 4. Podział sumy uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości.....	888

Tytuł III. Przepisy szczególne o egzekucji	890
Dział I. Egzekucja świadczeń niepieniężnych	890
Dział II. Przepisy szczególne o egzekucji z udziałem Skarbu Państwa oraz przedsiębiorców	897
Rozdział 1. Przepisy ogólne	897
Rozdział 2. Egzekucja przez zarząd przymusowy	898
Rozdział 3. Egzekucja przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego	902
Dział III. Egzekucja w celu zniesienia współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej	905
Dział IV. (<i>uchylony</i>)	906
Dział V. Egzekucja świadczeń alimentacyjnych	906
Dział VI. (<i>uchylony</i>)	908
 CZĘŚĆ CZWARTA. PRZEPISY Z ZAKRESU MIĘDZYNARODOWEGO POSTĘPOWANIA CYWILNEGO	908
(Przepis wstępny – <i>uchylone</i>)	908
Księga pierwsza. Jurysdykcja krajowa	909
Tytuł I. Przepisy ogólne	909
(<i>oznaczenie oraz tytuł Tytułu II – uchylone</i>)	910
Tytuł III. Jurysdykcja krajowa w procesie	910
Tytuł IV. Jurysdykcja krajowa w postępowaniu nieprocesowym	915
Tytuł IVa. Jurysdykcja krajowa w postępowaniu zabezpieczającym i egzekucyjnym	919
Księga pierwsza a. Immunitet sądowy i egzekucyjny	920
Księga druga. Postępowanie	923
Tytuł I. Zdolność sądowa i procesowa	923
Tytuł II. Zabezpieczenie kosztów procesu	923
Tytuł III. Zwolnienie cudzoziemców od kosztów sądowych	925
Tytuł IV. Pomoc prawna	925
Tytuł V. Zabezpieczenie dowodów	929
Tytuł VI. Zagraniczne dokumenty urzędowe	929
Tytuł VII. Czynności dotyczące spadku po cudzoziemcach	930
Tytuł VIIa. Europejskie poświadczenie spadkowe	931
Tytuł VIII. Stwierdzenie obcego prawa i wzajemności	932
Tytuł IX. Uzasadnienie prawomocnych orzeczeń i wydawanie zaświadczeń	932
Tytuł X. Wniosek o uchylenie wyroku wydanego w sprawie alimentacyjnej	933
Tytuł XI. Europejski nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym	933
Księga trzecia. Uznanie i stwierdzenie wykonalności	936
Tytuł I. Uznanie orzeczeń sądów państw obcych lub rozstrzygnięć innych organów państw obcych	936

Tytuł II. Wykonalność orzeczeń sądów państw obcych lub rozstrzygnięć innych organów państw obcych oraz ugód zawartych przed takimi sądami i organami lub przez nie zatwierdzonych	938
Tytuł III–VI. (<i>uchylone</i>)	940
Księga czwarta. Uznanie i wykonanie niektórych orzeczeń sądów państw członkowskich unii europejskiej oraz pochodzących z tych państw ugód i dokumentów urzędowych	940
Tytuł I. Przepisy ogólne	940
Tytuł II. Wykonanie	942
Tytuł III. Odmowa uznania lub wykonania	944
CZĘŚĆ PIĄTA. SĄD POLUBOWNY (ARBITRAŻOWY)	945
Tytuł I. Przepisy ogólne	945
Tytuł II. Zapis na sąd polubowny	947
Tytuł III. Skład sądu polubownego	949
Tytuł IV. Właściwość sądu polubownego	952
Tytuł V. Postępowanie przed sądem polubownym	954
Tytuł VI. Wyrok sądu polubownego i zakończenie postępowania	956
Tytuł VII. Skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego	959
Tytuł VIII. Uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej	961
Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania cywilnego	965
Rozdział 1. Przepisy ogólne	965
Rozdział 2. Zmiany w przepisach obowiązujących	969
Rozdział 3. Przepisy przechodnie	969
Skorowidz	973

PRAWO PRYWATNE MIĘDZYNARODOWE

Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe	1017
Rozdział 1. Przepisy ogólne	1017
Rozdział 2. Osoby fizyczne	1019
Rozdział 3. Osoby prawne i inne jednostki organizacyjne	1021
Rozdział 4. Przedstawicielstwo	1022
Rozdział 5. Dokonanie czynności prawnej i jej forma	1023
Rozdział 6. Przedawnienie roszczeń i inne instytucje związane z upływem czasu	1023

Rozdział 7. Zobowiązania	1024
Rozdział 8. Umowa o arbitraż	1026
Rozdział 9. Własność i inne prawa rzeczowe. Posiadanie	1027
Rozdział 10. Własność intelektualna	1027
Rozdział 11. Sprawy małżeńskie	1028
Rozdział 12. Stosunki między rodzicami a dzieckiem	1030
Rozdział 13. Przyniesienie	1030
Rozdział 14. Opieka i kuratela	1031
Rozdział 15. Obowiązki alimentacyjne	1032
Rozdział 16. Sprawy spadkowe	1032
Rozdział 17. Inne stosunki prawne	1032
Rozdział 18. Zmiany w przepisach obowiązujących	1033
Rozdział 19. Przepisy końcowe	1033
Skorowidz	1035

PRAWO O AKTACH STANU CYWILNEGO

Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego	1041
Rozdział 1. Przepisy ogólne	1041
Rozdział 2. Właściwość miejscowa w sprawach rejestracji stanu cywilnego	1047
Rozdział 3. Rejestracja stanu cywilnego	1049
Rozdział 4. Zmiany w aktach stanu cywilnego	1056
Rozdział 5. Wydawanie dokumentów z rejestru stanu cywilnego	1060
Rozdział 6. Rodzaje aktów stanu cywilnego	1066
Rozdział 7. Szczególny tryb rejestracji stanu cywilnego	1092
Rozdział 8. Zmiany w przepisach obowiązujących	1101
Rozdział 9. Przepisy przejściowe i końcowe	1101
Skorowidz	1119

KOSZTY SĄDOWE W SPRAWACH CYWILNYCH

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych	1127
Tytuł I. Przepisy ogólne	1127
Tytuł II. Opłaty	1131
Dział 1. Przepisy ogólne	1131

Dział 2. Wysokość opłat we wszystkich rodzajach spraw	1136
Dział 3. Wysokość opłat w procesie	1138
Rozdział 1. Sprawy z zakresu prawa cywilnego i rodzinnego	1138
Rozdział 2. Sprawy gospodarcze	1141
Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	1143
Dział 4. Wysokość opłat w postępowaniu nieprocesowym	1144
Rozdział 1. Sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego	1144
Rozdział 2. Sprawy z zakresu prawa rzeczowego	1144
Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa o księgach wieczystych	1145
Rozdział 4. Sprawy z zakresu prawa spadkowego	1147
Rozdział 5. Sprawy z zakresu działania Krajowego Rejestru Sądowego	1148
Rozdział 6. Inne sprawy rozpoznawane w postępowaniu nieprocesowym	1150
Dział 5. Wysokość opłat w postępowaniu zabezpieczającym	1151
Dział 6. Wysokość opłat w postępowaniu egzekucyjnym	1152
Dział 7. Wysokość opłat w postępowaniach upadłościowym i restrukturyzacyjnym	1153
Dział 8. Opłaty kancelaryjne	1155
Dział 9. Zwrot opłaty	1156
Tytuł III. Wydatki	1158
Dział 1. Przepisy ogólne	1158
Dział 2. Należności świadków, biegłych, tłumaczy i stron w postępowaniu cywilnym	1158
Tytuł IV. Zwolnienie od kosztów sądowych	1163
Tytuł V. Wykonanie orzeczeń w zakresie należności sądowych	1174
Tytuł VI. Zmiany w przepisach obowiązujących	1175
Tytuł VII. Przepisy przejściowe i końcowe	1175
Skorowidz	1177

**Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości
z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat
za czynności radców prawnych .....**

Rozdział 1. Przepisy ogólne	1181
Rozdział 2. Stawki minimalne w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych	1182
Rozdział 3. Stawki minimalne w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia	1188
Rozdział 4. Stawki minimalne w innych sprawach	1190

Rozdział 5. Wysokość opłat za czynności radców prawnych przed organami wymiaru sprawiedliwości	1191
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe	1192

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu	1193
--	-------------

Rozdział 1. Przepisy ogólne	1193
Rozdział 2. Opłaty w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych.....	1195
Rozdział 3. Opłaty w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia	1200
Rozdział 4. Opłaty w innych sprawach	1202
Rozdział 5. Przepisy przejściowe i przepis końcowy	1203

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie	1205
---	-------------

Rozdział 1. Przepisy ogólne	1205
Rozdział 2. Stawki minimalne w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych.....	1206
Rozdział 3. Stawki minimalne w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia	1212
Rozdział 4. Stawki minimalne w innych sprawach	1214
Rozdział 5. Wysokość opłat za czynności adwokackie przed organami wymiaru sprawiedliwości	1215
Rozdział 6. Przepisy przejściowe i końcowe	1216

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu	1217
--	-------------

Rozdział 1. Przepisy ogólne	1217
Rozdział 2. Opłaty w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych.....	1219
Rozdział 3. Opłaty w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia	1224
Rozdział 4. Opłaty w innych sprawach.....	1226
Rozdział 5. Przepisy przejściowe i przepis końcowy	1227

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym	1229
ZAŁĄCZNIKI	1232
Załącznik Nr 1. Taryfa zryczałtowana wynagrodzenia biegłych z dziedziny medycyny	1232
Załącznik Nr 2. Taryfa zryczałtowana wynagrodzenia podmiotów, o których mowa w art. 290 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego	1233
Załącznik Nr 3. Taryfa zryczałtowana za typowe czynności techniczne biegłych z zakresu geodezji i kartografii	1237
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego	1239
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej	1243
Rozdział 1. Przepisy ogólne	1243
Rozdział 2. Czynności notarialne	1245
Oddział 1. Akty notarialne	1245
Oddział 2. Wypisy, odpisy i wyciągi	1249
Oddział 3. Poświadczenia	1249
Oddział 4. (<i>uchylony</i>)	1250
Oddział 5. Protesty	1250
Oddział 6. Inne czynności	1250
Rozdział 3. Zwiększenie wynagrodzenia za dokonanie czynności notarialnej poza kancelarią notarialną	1251
Rozdział 4. Przepis końcowy	1251

Kodeks cywilny

Kodeks rodzinny i opiekuńczy

Księgi wieczyste i hipoteka

Kodeks postępowania cywilnego

Prawo prywatne międzynarodowe

Prawo o aktach stanu cywilnego

Koszty sądowe w sprawach cywilnych

KODEKS CYWILNY

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.....	27
Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny.....	273
Skorowidz.....	289

Ustawa

z dnia 23 kwietnia 1964 r.

Kodeks cywilny¹

(tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1740;
zm.: Dz.U. z 2020 r. poz. 2320; z 2021 r. poz. 1509, poz. 2459)

KSIEGA PIERWSZA CZEŚĆ OGÓLNA

Tytuł I Przepisy wstępne

Zakres regulacji

Art. 1. Kodeks niniejszy reguluje stosunki cywilnoprawne między osobami fizycznymi i osobami prawnymi.

Art. 2. (*uchylony*)

Lex retro non agit

Art. 3. Ustawa nie ma mocy wstecznej, chyba że to wynika z jej brzmienia lub celu.

Art. 4. (*uchylony*)

---

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji transpozycji dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz.Urz. WE L 178, s. 1; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 25, s. 399).

Nadużycie prawa podmiotowego

Art. 5. Nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Onus probandi

Art. 6. Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Domniemanie dobrej wiary

Art. 7. Jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary.

Tytuł II Osoby

Dział I Osoby fizyczne

Rozdział I

Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych

Zdolność prawna

Art. 8. § 1. Każdy człowiek od chwili urodzenia ma zdolność prawną.
§ 2. (*uchylony*)

Domniemanie urodzenia dziecka żywego

Art. 9. W razie urodzenia się dziecka domniemywa się, że przyszło ono na świat żywe.

Pełnoletność

Art. 10. § 1. Pełnoletnim jest, kto ukończył lat osiemnaście.
§ 2. Przez zawarcie małżeństwa małoletni uzyskuje pełnoletność. Nie traci jej w razie unieważnienia małżeństwa.

Pełna zdolność do czynności prawnych

Art. 11. Pełną zdolność do czynności prawnych nabywa się z chwilą uzyskania pełnoletności.

Brak zdolności do czynności prawnych

Art. 12. Nie mają zdolności do czynności prawnych osoby, które nie ukończyły lat trzynastu, oraz osoby ubezwłasnowolnione całkowicie.

Ubezwłasnowolniony całkowicie

Art. 13. § 1. Osoba, która ukończyła lat trzynaście, może być ubezwłasnowolniona całkowicie, jeżeli wskutek choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, nie jest w stanie kierować swym postępowaniem.

§ 2. Dla ubezwłasnowolnionego całkowicie ustanawia się opiekę, chyba że pozostaje on jeszcze pod władzą rodzicielską.

Zdolność do działań prawnych

Art. 14. § 1. Czynność prawna dokonana przez osobę, która nie ma zdolności do czynności prawnych, jest nieważna.

§ 2. Jednakże gdy osoba niezdolna do czynności prawnych zawarła umowę należącą do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego, umowa taka staje się ważna z chwilą jej wykonania, chyba że pociąga za sobą rażące pokrzywdzenie osoby niezdolnej do czynności prawnych.

Ograniczona zdolność do czynności prawnych

Art. 15. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych mają małoletni, którzy ukończyli lat trzynaście, oraz osoby ubezwłasnowolnione częściowo.

Ubezwłasnowolniony częściowo

Art. 16. § 1. Osoba pełnoletnia może być ubezwłasnowolniona częściowo z powodu choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, jeżeli stan tej osoby nie uzasadnia ubezwłasnowolnienia całkowitego, lecz potrzebna jest pomoc do prowadzenia jej spraw.

§ 2. Dla osoby ubezwłasnowolnionej częściowo ustanawia się kuratelę.

Zgoda przedstawiciela ustawowego

Art. 17. Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, do ważności czynności prawnej, przez którą osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych zaciąga zobowiązanie lub rozporządza swoim prawem, potrzebna jest zgoda jej przedstawiciela ustawowego.

Brak zgody przedstawiciela ustawowego

Art. 18. § 1. Ważność umowy, która została zawarta przez osobę ograniczoną w zdolności do czynności prawnych bez wymaganej zgody przedstawiciela ustawowego, zależy od potwierdzenia umowy przez tego przedstawiciela.

§ 2. Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może sama potwierdzić umowę po uzyskaniu pełnej zdolności do czynności prawnych.

§ 3. Strona, która zawarła umowę z osobą ograniczoną w zdolności do czynności prawnych, nie może powoływać się na brak zgody jej przedstawiciela ustawowego. Może jednak wyznaczyć temu przedstawicielowi odpowiedni termin do potwierdzenia umowy; staje się wolna po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu.

Jednostronna czynność prawna bez wymaganej zgody

Art. 19. Jeżeli osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych dokonała sama jednostronnej czynności prawnej, do której ustawa wymaga zgody przedstawiciela ustawowego, czynność jest nieważna.

Umowy w drobnych bieżących sprawach

Art. 20. Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może bez zgody przedstawiciela ustawowego zawierać umowy należące do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego.

Rozporządzenie zarobkiem

Art. 21. Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może bez zgody przedstawiciela ustawowego rozporządzać swoim zarobkiem, chyba że sąd opiekuńczy z ważnych powodów inaczej postanowi.

Przedmioty oddane do swobodnego użytku

Art. 22. Jeżeli przedstawiciel ustawy osoby ograniczonej w zdolności do czynności prawnych oddał jej określone przedmioty majątkowe do swobodnego użytku, osoba ta uzyskuje pełną zdolność w zakresie czynności prawnych, które tych przedmiotów dotyczą. Wyjątek stanowią czynności prawne, do których dokonania nie wystarcza według ustawy zgoda przedstawiciela ustawowego.

Konsument

Art. 22^{1,2}. Za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Dobra osobiste człowieka

Art. 23. Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica kore-

² Art. 22¹ zmieniony przez art. 44 pkt 1 ustawy z 30 maja 2014 r. (Dz.U. poz. 827 ze zm.) zmieniającej nin. ustawę z dniem 25 grudnia 2014 r.

spondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Ochrona dóbr osobistych

Art. 24. § 1. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

§ 2. Jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych.

§ 3. Przepisy powyższe nie uchybiają uprawnieniom przewidzianym w innych przepisach, w szczególności w prawie autorskim oraz w prawie wynalazczym.

Rozdział II

Miejsce zamieszkania

Domicilium

Art. 25. Miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu.

Domicilium dziecka

Art. 26. § 1. Miejscem zamieszkania dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską jest miejsce zamieszkania rodziców albo tego z rodziców, któremu wyłącznie przysługuje władza rodzicielska lub któremu zostało powierzony wykonywanie władzy rodzicielskiej.

§ 2. Jeżeli władza rodzicielska przysługuje na równi obojgu rodzicom mającym osobne miejsce zamieszkania, miejsce zamieszkania dziecka jest u tego z rodziców, u którego dziecko stale przebywa. Jeżeli dziecko nie przebywa stale u żadnego z rodziców, jego miejsce zamieszkania określa sąd opiekuńczy.

Domicilium osoby pozostającej pod opieką

Art. 27. Miejscem zamieszkania osoby pozostającej pod opieką jest miejsce zamieszkania opiekuna.

Zasada jednego miejsca zamieszkania

Art. 28. Można mieć tylko jedno miejsce zamieszkania.

Zbiór uwzględnia zmiany opublikowane do 20 czerwca 2022 r., w tym:

Kodeks cywilny:

- ustawa z 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2459)

Księgi wieczyste i hipoteka:

- ustawa z 7 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 872)

Kodeks postępowania cywilnego:

- ustawa z 20 maja 2021 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego oraz Deweloperskim Funduszu Gwarancyjnym (Dz.U. poz. 1177)
- ustawa z 9 lutego 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 807)
- ustawa z 7 kwietnia 2022 r. o wyrobach medycznych (Dz.U. poz. 974)
- ustawa z 7 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. poz. 1098)

Prawo o aktach stanu cywilnego:

- ustawa z 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dowodach osobistych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1978 ze zm.)

W publikacji uwzględniono ponadto:

Kodeks postępowania cywilnego:

- ustawa z 8 czerwca 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu automatyzacji załatwiania niektórych spraw przez Krajową Administrację Skarbową (druk sejmowy nr 2138; oczekuje na publikację w Dz.U.)

Wykaz wszystkich zmian zamieszczono przed spisem treści.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

